

AVOCATUL ELEVILOR

Ghid Metodologic 2

Motto:

Copiii, inclusiv adolescenții, trebuie să-și poată exercita dreptul de a-și exprima liber opiniile, în funcție de capacitatea lor în plină evoluție, să-și poată dezvolta respectul de sine, să dobândească cunoștințe și deprinderi, cum ar fi cele de a rezolva conflicte, de a lua decizii și de a comunica, pentru a face față provocărilor vieții.

O lume demnă pentru copii,
(Document adoptat de Adunarea Generală a Națiunilor Unite la cea de-a XXVI -a Sesiune Specială, din data de 10 mai 2002)

Proiect Avocatul Elevului

Echipa proiectului:

Nina Cugler - manager

Eugen Crai - expert UNICEF

Rodica Cherciu - inspector general MEdC

Paula Mihai - consultant

Irina Boeru - voluntar

Autori: Nina Cugler, Irina Boeru, echipele de proiect din licee
Machetare: Andrei Boeru

Ghid Metodologic 2

Tehnoredactare: Alexandra Nedea

Desene: Alexandra Rădulescu

București
Martie 2007

CUPRINS

Cuprins	2
Gânduri la final de etapă	3
Ce este Avocatul elevului?	4
Care este situația drepturilor copilului în școlile pilot?	6
1. Avocatul elevului - Modele de intervenție	13
2. Identificarea și soluționarea cazurilor	15
3. Avocatul elevului - un liant între școală și comunitate	27
4. Avocatul elevului - fundament pentru noi proiecte	29
Instituția avocatului elevului din perspectiva beneficiarilor	30
Avocatul elevului (anul III)	32
Lista participanților	37

GÂNDURI LA FINAL DE ETAPĂ

Prezentul ghid încearcă să sintetizeze experiența celor doi ani de derulare a proiectului pilot „Avocatul elevului”, realizat prin parteneriatul dintre asociația „Asistență și programe pentru dezvoltare durabilă – Agenda 21”, Ministerul Educației și Cercetării și Reprezentanța UNICEF în România, în 8 licee din București, Ilfov și Buzău.

Proiectul, așa cum s-a evidențiat în toate întâlnirile cu reprezentanții școlilor pilot, a constituit o mare provocare pentru toți cei care au acceptat să se angajeze într-un demers inedit și extrem de dificil pentru școala românească: elevi sau profesori, conducerea școlilor sau membri echipei de implementare. Dacă ar fi să numesc proiectul, după acest interval de timp, în alți termeni, l-aș putea defini în modalități extrem de diferite, care pe o scală a extremelor s-ar situa între „lupta cu inerția” și „izbânda aparține celor care îndrăznesc”.

Sunt multe lucruri pe care retrospectiv aș dori să le menționez. Mă voi opri însă doar la acelea care pentru mine, ca manager al proiectului, au constituit motive de reală satisfacție. Unul dintre acestea se referă la aprecierile a doi elevi, membri ai echipelor de avocați, pe care obișnuiesc deja să le citez în contexte legate de exercitarea de către copii a drepturilor lor, dat fiind puterea lor de exemplaritate. „Acest proiect, spunea Tiberiu Burinaru, m-a ajutat să identific situațiile în care drepturile mele erau încălcate, situații pe care anterior le consideram normale.” Or, prima condiție pentru a putea lupta pentru drepturile tale este tocmai recunoașterea nerespectării acestora. Cea de-a doua idee extrem de sugestivă se referea la relația dintre adulți și copii, definită ca fiind nestimulativă și limitativă pentru exercitarea dreptului copiilor la creativitate, participare și responsabilitate. „Adulții ne cer să fim responsabili, afirma Adrian Miu, dar nu ne crează oportunități pentru a ne asuma responsabilități.”

Internalizarea de către beneficiarii proiectului a acestor două aspecte se constituie, din punctul meu de vedere, ca pași importanți pentru schimbarea de mentalitate pe care o propunea proiectul și pentru instituirea în etosul școlar a unui alt tip de relație între profesori și elevi, bazată pe încredere, respect reciproc și tratarea elevului ca partener activ, co-participant la procesul său de formare și educație.

Nu lipsite de semnificație pentru progresele înregistrate pe parcursul celor doi ani sunt și deschiderile pe care le-a produs proiectul în modul de conlucrare dintre conducerea școlilor, profesorii diriginți și colectivele de elevi. Seminarul de la Poiana Pinului, din luna septembrie 2006, adresat cadrelor didactice a avut un rol esențial pentru înțelegerea mai clară și mai adecvată a problematicei drepturilor copilului și a cerințelor pe care Convenția ONU le formulează pentru toți cei care lucrează cu copii și pentru copii.

Rostul prezentului ghid este de a evidenția câteva dintre experiențele, sinergiile, dificultățile sau bucuriile parcurse în cadrul unui proces, nu lipsit de sinuozități, bariere sau abandonuri. Cred cu tărie că acumulările vor rămâne și se vor dezvolta. Proiectul dispune acum de suficiente resurse pentru a se reproduce în fiecare dintre cele 8 licee.

Vom continua prin a crea puncte suplimentare de susținere și dezvoltare pe termen lung.

Cu mulțumiri pentru toți cei care au trudit pe durata celor doi ani pentru ca „Avocatul elevului” să devină o experiență de succes,

Nina Cugler
Managerul proiectului.

CE ESTE AVOCATUL ELEVULUI?

Avocatul elevului este un proiect pilot care propune educarea elevilor pentru cunoașterea drepturilor și a responsabilităților care le revin și crearea în școli a climatului necesar pentru promovarea și respectarea acestora, în conformitate cu prevederile Convenției Drepturilor Copilului, a Legii 272/2005, a Convenției Europene privind Drepturile Omului.

Conceput și aplicat prin colaborarea a trei instituții: Asociația: „Asistență și Programe pentru Dezvoltare Durabilă – Agenda 21”, Ministerul Educației și Cercetării și Reprezentanța UNICEF în România, proiectul a debutat în martie 2005 și s-a derulat în 8 licee pilot din București, Buzău și Ilfov.

Filozofia proiectului s-a construit pe prevederile Convenției ONU cu privire la drepturile copilului, care a evidențiat demnitatea, competența, creativitatea copiilor, capacitatea lor de a formula opinii, de multe ori extrem de serioase și pertinente, în legătură cu aspecte care le afectează în mod direct viața.

Viziunea proiectului

Avocatul elevului este un proiect pilot care propune crearea unei instituții care:

- să asigure cunoașterea, promovarea și respectarea drepturilor copiilor/a tinerilor
- să mobilizeze într-un mecanism unitar elevi, cadre didactice, părinți, alți parteneri din comunitate (autorități locale, mass –media, companii private etc)
- să stimuleze participarea semnificativă a tinerilor și să canalizeze energia și creativitatea lor pentru modelarea mediului în care trăiesc.

Misiunea proiectului

Să îi învețe pe tineri să se manifeste într-o societate democratică.

Să îi ajute pe tineri să își asume responsabilități, militând pentru afirmarea drepturilor lor.

Să contribuie la dezvoltarea comportamentului participativ al tinerilor.

Să completeze oferta educativă a școlii și a familiei, prin implicarea tinerilor înșiși, ca ofertanți de educație.

Proiectul face parte, totodată, din Programul Național de Educație pentru Cetățenie Democratică și vine să completeze filozofia acestuia într-o manieră aplicată, oferind posibilitatea construcției în școli a unei culturi a participării elevilor.

Miza proiectului o reprezintă metamorfoza școlii românești, astfel încât mediul de educare să devină unul dinamic, în care elevul se manifestă nu doar ca titular de drepturi, ci și promotor al realizării lor. Școala va reuși, astfel, să devină un forum democratic, capabil să pregătească cetățenii europeni de mâine.

După derularea primei etape de pilotare, cele mai importante rezultate ale proiectului se referă la capacitatea elevilor de a recunoaște situațiile de încălcare a drepturilor lor și de a se constitui ca adevărați pledanți pentru identificarea unor soluții pentru fiecare caz în parte. În acest scop colaborarea cu conducerea școlilor și cu profesorii diriginți a avut un rol însemnat. În continuare accentul s-a pus pe asigurarea caracterului sustenabil al proiectului și crearea în școli a unui mediu care să stimuleze participarea elevilor la promovarea drepturilor lor și cooperarea dintre elevi, cadre didactice, conducerea școlilor, părinți și comunitatea locală pentru a impune în școli acea nouă viziune promovată prin Convenția Drepturilor Copilului, conform căreia aceștia trebuie să constituie parteneri activi ai adulților în toate procesele legate de educația și dezvoltarea lor. Eforturile au fost îndreptate spre crearea unei “lumi

demne pentru copii” conformă cu obiectivele stipulate în documentul programatic omonim adoptat de către sesiunea extraordinară a Adunării Generale a ONU dedicată drepturilor copilului, lume care se poate realiza numai în condițiile în care copiii și tinerii li se asigură un climat adecvat pentru a-și putea exercita dreptul la libera exprimare a opiniilor, a-și dezvolta respectul de sine și a dobândi cunoștințe și deprinderi care să îi ajute să facă față provocărilor vieții.

După doi ani de pilotare, proiectul Avocatul elevului, rezultat din parteneriatul instituit între o asociație neguvernamentală, Asistență și programe pentru dezvoltare durabilă – Agenda 21, Reprezentanța UNICEF în România și Ministerul Educației și Cercetării, a dovedit că răspunde acestor cerințe și că reprezintă o structură viabilă capabilă să stimuleze în școli un climat favorabil promovării drepturilor elevilor.

Asa cum rezultă din evaluările întreprinse pe întreaga durată de derulare a proiectului, Avocatul elevilor și-a demonstrat virtuțile de catalizator în școli a unei reale mișcări în favoarea drepturilor copilului, a asigurat cooperarea tuturor actorilor implicați în actul de educație și respectiv în viața școlilor: elevi, părinți, cadre didactice, manageri școlari, reprezentanți ai comunităților locale în apărarea și promovarea drepturilor copilului.

Proiectul a răspuns viziunii UNICEF referitoare la instituirea în școli a unei structuri care, dincolo de a asigura o participare efectivă a elevilor în procesele decizionale ale școlii, să ofere elevilor posibilitatea de a se implica într-un exercițiu de solidaritate, de acțiune civică, pentru promovarea și protejarea comună a drepturilor lor, inclusiv ale colegilor lor din cele mai vulnerabile comunități, urmând principiile Convenției ONU pentru Drepturile Copilului: principiul interesului superior al copilului, principiul nediscriminării, principiul participării și principiul supraviețuirii și dezvoltării copiilor.

Din această perspectivă instituția “Avocatului elevului” s-a încadrat într-o manieră specifică în modelul educațional promovat prin Programul Național de Educație pentru Cetățenie Democratică asigurând formarea unor deprinderi de viață democratică care sunt absolut necesare adultului într-o societate liberă și deschisă.

Proiectul a răspuns totodată obiectivelor formulate prin Legea calității în educație ale cărei standarde îmbină criteriile de evaluare centrate pe cunoștințe și performanță cu cele care măsoară competențe, valori și aptitudini. În acest context, Ministerul Educației și Cercetării a avut o atitudine extrem de deschisă și suportivă pentru Avocatul elevului, proiect capabil să îi ajute pe tineri să își asume responsabilități, militând pentru afirmarea drepturilor lor, să contribuie la dezvoltarea comportamentului participativ al tinerilor. Deveniți ei înșiși ofertanți de educație, tinerii cuprinși în proiect și-au format competențe și și-au dezvoltat aptitudini necesare vieții lor de adult într-o societate democratică.

Toate aceste aspecte pledează pentru continuarea proiectului și instituirea unor structuri capabile să asigure cadrul optim pentru transferul de know-how și formarea formatorilor.

CARE ESTE SITUAȚIA DREPTURILOR COPILULUI ÎN ȘCOLILE PILOT?

(rezultate preliminare ale studiului referitor la respectarea drepturilor copilului în școală)

Parte componentă a proiectului „Avocatul elevului”, studiul de față își propune să facă o diagnoză a respectării drepturilor civile ale copilului în cele 8 unități școlare participante la proiect. Ne propunem de asemenea să vedem diferențe între anii de studiu, dar și între mediile, ethosurile școlare din diferite unități de învățământ și modul în care acestea se constituie în oportunități sau, dimpotrivă, în piedici pentru respectarea drepturilor elevilor.

Din vasta problematică a drepturilor copilului, cercetarea se axează doar pe câteva dintre acestea – dreptul la opinie și participare, dreptul la educație și informare, la asociere, dreptul la non-discriminare. Aceasta și ca o încercare de compensare a atenției sporite care se acordă în genere respectării altor drepturi, cum ar fi cel la protecție împotriva oricăror forme de violență. Putem vorbi în cazul nostru, credem, de drepturi mai „subtile”, drepturi a căror încălcare poate fi de multe ori asimilată cu normalitatea, dar care nu este astfel mai puțin gravă.

Metodologie Metoda aleasă a fost ancheta pe bază de chestionar, acesta fiind aplicat unui eșantion reprezentativ de 1573 respondenți din cele 8 unități școlare. În fiecare școală s-au aplicat în jur de 200 de chestionare, numărul variind în funcție de volumul populației școlare, astfel încât eroarea la nivelul școlii să se mențină constantă. Eșantionul a fost stratificat pe ani de studiu.

Chestionarele au fost aplicate individual, în fiecare școală echipa de operatori de interviu fiind alcătuită din elevii membri Avocatul elevilor și din cei din grupul de suport. Introducerea chestionarelor în baza de date a fost asigurată de studenți în anul 1 ai Facultății de Sociologie și Asistență Socială, Universitatea București, care și-au echivalat astfel orele obligatorii de practică.

Materialul de față este o prezentare a unor rezultate preliminare ale studiului, de aceea ne vom limita în cele ce urmează la concluzii generale asupra unităților școlare implicate în cercetare, fără a face diferențieri între acestea. Din rațiuni de spațiu nu am inclus chestionarul folosit în prezentul ghid, acesta fiind disponibil pe site-ul organizației.

Dimensiunea referitoare la **dreptul la opinie și participare** cuprinde întrebări legate de gradul de percepere a libertății de exprimare privind problemele de interes pentru elevi cât și măsura în care ei participă la activitățile școlare și cele extrașcolare și de aici orientarea lor spre una din cele două sfere: studiu versus timp liber.

Situațiile de interes pentru elevi, surprinse prin întrebarea „Care din următoarele situații sunt de interes pentru tine și vrei să ai un cuvânt de spus în luarea deciziilor legate de acestea?” pot fi împărțite pe nivele, în funcție de rezultatele obținute. Astfel, pe primele locuri se află activități non-formale de genul „cumpărarea unui cadou” sau „vizitarea unui coleg bolnav” (71%), urmate de tipuri de activități ce presupun administrarea de bani puși în comun (53%), stabilirea modului în care profesorul face evaluarea (lucrări, programarea tezelor, materia de pregătit - 52%). De asemenea, schimbarea cadrelor didactice care predau la clasa lor prezintă un interes ridicat pentru elevi (50%). Cele mai puțin populare situații în privința afirmării punctului de vedere asupra lor sunt cele ce țin de construirea/renovarea/îmbunătățirea materială a școlii (30%), respectiv de schimbarea conducerii liceului (18%). Încercând să stabilim o legătură între ceea ce consideră elevii că e mai important să existe în școala lor (întrebarea Q7 „Pentru tine, cel mai important este ca în școala unde înveți...”) și situațiile în care își pot exprima liber părerea, am ajuns la concluzia că cei pentru care e foarte importantă o bună dotare materială sunt mai interesați de situațiile care implică renovarea școlii.

În ceea ce privește libertatea de exprimare resimțită de elevi, ea poate fi divizată în libertatea de exprimare generală și cea particulară, specifică unor situații date (vezi tabele 1, 2). În general, 53% dintre elevi consideră că nu-și exprimă părerea în situațiile care îi privesc atât cât ar trebui. Acest procent ridicat se exprimă prin variații mari între situațiile concrete de afirmare a opiniei personale fără constrângeri. Astfel, în relația cu colegii nu sunt resimțite presiuni mari, procentul de exprimare liberă fiind unul ridicat (în jur de 70%).

O3. În care din aceste situații crezi că îți poți exprima părerea liber, fără să te simți constrâns?

în activitățile care implică elevii clasei tale (cumpărarea unui cadou, vizitarea unui coleg bolnav);	78.3 %
stabilirea temei pentru ora de dirigiență;	74.6 %
administrarea banilor puși în comun în clasa ta pentru diverse cheltuieli (fondul clasei);	70.4 %
împărțirea responsabilităților în clasă (cine este elevul de serviciu, cine strânge banii etc.);	68.4 %
hotărârea clasei/a unui grup de a chiuli;	67.7 %

Tabel 1

Pe de altă parte, în aspectele ce includ relația cu cadrele didactice și conducerea școlii, elevii se simt mai puțin liberi în exprimarea părerii.

O3. În care din aceste situații crezi că îți poți exprima părerea liber, fără să te simți constrâns?

stabilirea/schimbarea dirigintelui clasei	39.5 %
să îi spui unui profesor ce părere ai despre comportamentul/atitudinea lui;	34.0 %
schimbarea cadrelor didactice care predau la clasa ta;	31.8 %
schimbarea conducerii liceului;	25.6 %

Tabel 2

Cel mai frecvent motiv invocat de elevi pentru explicarea neexprimării unei opinii este faptul că ei nu cred că părerea lor ar putea schimba cu ceva situația (51%). Explicația elevilor arată convingerea că dețin un rol destul de redus în schema deciziilor privind activitățile și acțiunile de interes pentru ei. În completarea acestei explicații poate veni și procentul de 21% din elevi care nu-și exprimă părerea pentru că sunt convinși că profesorul nu îi ia în seamă. Ca direct responsabili de îmbunătățirea nivelului de exprimarea a opiniei elevii îi indică pe diriginte (34 %) și pe director (23%), însă se consideră și ei responsabili (16%).

Pentru a avea o imagine asupra gradului în care elevii își exercită dreptul la participare le-am cerut acestora să menționeze frecvența cu care se implică în activități în afara orelor de școală. Nivelul de implicare este destul de scăzut în ceea ce privește olimpiadele și activitățile artistice sau de voluntariat, însă acțiunile care implică un

angajament mai redus (sportul sau ieșitul în oraș) sunt urmate într-o măsură mai ridicată. Principalul motiv al neparticipării este lipsa interesului (“nu mă interesează acest gen de activitate”) urmat de credința că “sunt alții implicați deja”. Acest ultim motiv poate fi un semn al faptului că există cercuri închise de participanți pentru anumite activități (cum ar fi olimpiadele).

	olimpiade	voluntariat	sport	artă	non-formal
<i>Participare redusă</i>	73.8%	75.8%	54.3%	82.6%	16.0%
<i>Participare ridicată</i>	7.8%	7.4%	23.6%	6.8%	58.3%

De asemenea, gradul de participare depinde și de orientările valorice ale elevilor. Aici ne referim la orientarea către distracție/timp liber, orientarea către studiu/activități școlare și orientarea către respectarea regulilor/autorității din mediul școlar. De exemplu, activitățile non-formale sunt preferate de cei din prima categorie, așa cum voluntariatul este preferat de cei din a doua categorie. (Categoriile au fost obținute în urma unei analize factoriale pe baza afirmațiilor de la întrebarea Q6 iar interpretarea ulterioară s-a făcut pe baza unor regresii între variabilele de la întrebarea P5 și scorurile factoriale obținute.)

Dreptul la educație În ceea ce privește funcția principală a sistemului de învățământ, aceea de a asigura educația beneficiarilor lui, cercetarea surprinde câteva aspecte esențiale ale modului în care acest proces se desfășoară: felul cum elevii se raportează la el, nereguli și încălcări ale dreptului la educație, dar și subiecte des problematizate în dezbateri publice, cum ar fi meditațiile.

Foarte important în conturarea sistemului de învățământ este modul în care beneficiarii lui direcți, elevii, se raportează la el, gradul în care aceștia îl valorizează. Astfel, școala pare a ocupa un loc important pentru elevi, o mare parte din ei (63%) fiind de acord cu afirmația „Cine are carte are parte”, în timp ce doar 13% cred că la vârsta lor distracția e mai importantă decât școala. Ei par a valoriza mai mult educația efectivă oferită de sistemul de învățământ decât recunoașterea formală a acesteia – 65% cred că important în viață este să știi să te descurci, nu câte diplome ai.

În ceea ce privește orele de curs, elevii aleg ca cele mai importante criterii care contează în desfășurarea lor simțul umorului dezvoltat la profesor (42%), calitatea

expunerii (41%), implicarea a cât mai mulți elevi din clasă (40%) și apropierea profesorului de elevi (40%).

Cei mai puțini, doar 13%, consideră ca importantă existența și cunoașterea unor criterii de evaluare clare. Și aceasta în condițiile în care 57% dintre elevii respondenți recunosc că de cele mai multe ori nu cunosc criteriile după care profesorii îi evaluează, astfel încât să își autoaprecieze performanțele.

Meditațiile par a fi considerate o componentă firească a vieții școlare – doar 7% cred că acestea nu sunt un lucru normal, iar 18% afirmă că ele sunt necesare doar celor care nu știu să învețe. Cu toate acestea, ele sunt asociate mai degrabă cu pregătirea pentru examenul de bacalaureat și admiterea la facultate – cei mai mulți respondenți, 63%, afirmă despre meditații că sunt necesare doar în anii terminali. Doar 17% dintre elevi afirmă că nu fac și nici nu vor face meditații, 28% fac meditații la una sau mai multe materii, iar restul de 55% consideră ca foarte probabil să facă meditații în viitor.

Există și aspecte de încălcare a drepturilor elevilor semnalate de aceștia ca prezente în școlile lor (despre care respondenții afirmă că se întâmplă frecvent sau foarte des). Astfel, 34% dintre elevi spun că se întâmplă ca profesorii să îi țină în pauză pentru a termina lecția, încălcându-le astfel dreptul la odihnă și recreere. 31% cred că sunt profesori care favorizează nejustificat unii elevi. În ceea ce privește rolul profesorului de asistare activă a elevului în procesul de învățare, apar și aici disfuncționalități: 44% dintre respondenți nu pot spune despre profesori că se asigură că toți elevii au înțeles lecția, iar 28% dintre ei cred că profesorii nu au suficientă răbdare pentru a le asculta nelămuririle. Elevii semnalează și practici discriminatorii din partea profesorilor: 41% dintre respondenți spun că se întâmplă frecvent sau foarte des ca dascălii lor să facă distincția între „clase bune” și „clase proaste”.

Dreptul la non-discriminare În privința acestui aspect chestionarul conține un set de patru întrebări menite să surprindă direcții precum: toleranța față de anumite situații posibile în mediul școlar, felul în care este percepută discriminarea în liceu (climatul discriminării) și măsura în care discriminarea ca proces îi afectează pe elevi.

La întrebarea “Cu care din următoarele situații ești de acord să se întâmple în liceul tău?” o treime din totalul de 1126 de respondenți au fost de acord ca orele de

religie să fie predate de profesori creștin ortodocși, chiar dacă sunt și elevi de altă religie. Restul afirmațiilor au fost mult mai puțin aprobate (sub 15%), semn că toleranța este destul de ridicată. 30% dintre cei chestionați nu au fost de acord cu niciuna dintre afirmațiile prezentate mai jos. Cu două excepții (varianta 3 și varianta 6 de la întrebarea D1) afirmațiile surprind situații de discriminare, diferența dintre ele constând, zicem noi, în gravitatea percepută și în intensitatea dezbaterii publice pe această temă.

D1. Cu care din următoarele situații ești de acord să se întâmple în liceul tău?”

orele de religie să fie predate de profesori creștin ortodocși, chiar dacă sunt și elevi de altă religie	33.75%
unui copil bolnav de SIDA să nu i se permită accesul în liceu	12.97%
profesorii să lucreze mai mult cu colegii care sunt mai mereu bine pregătiți	10.30%
colegii care sunt mai săraci să fie primiți cu greu în grupurile celor care au o situație materială mai bună	4.71%
unor colegi să li se dea porecle care țin de trăsături fizice ale lor, deși asta nu le face plăcere	4.71%

În variantele prezentate la întrebarea anterioară avem o situație de discriminare pozitivă, o practică actuală în sistemul de învățământ și anume – „unii romi să fie admiși la liceu pe locuri rezervate lor”. Nici această variantă nu a fost acceptată de elevi, un procent de doar 28% dintre ei fiind de acord cu ea.

Percepția elevilor asupra discriminării în licee ne arată că cele mai frecvente criterii pe baza cărora se discriminează în mediul școlar sunt aspectul fizic (primul loc), performanțele școlare și clasa socială. Cu toate acestea, intensitatea discriminării nu este percepută ca fiind ridicată, majoritatea considerând că doar uneori se întâmplă acte de discriminare. Discriminarea în funcție de sex și orientare religioasă este aproape inexistentă în percepția lor, ei apreciind că acest tip de discriminări nu se întâmplă niciodată, sau dacă se întâmplă atunci ele apar foarte rar.

Pentru a urmări relația dintre toleranță și climatul discriminării am testat următoarea ipoteză: *“Persoanele cu un nivel scăzut de toleranță nu percep o discriminare ridicată în mediul școlar”*. Rezultatele testării infirmă această ipoteză, ei percep actele din jurul lor ca fiind discriminatorii sau nu indiferent de nivelul lor de toleranță. O altă legătură se stabilește între felul în care elevii văd discriminarea și

măsura în care ei consideră că se pot exprima liber. Astfel, cei care au răspuns negativ la întrebarea “Crezi că în liceul tău îți exprimi părerea în situațiile care te privesc atât cât ar trebui?” percep un nivel mai ridicat al discriminării în liceu.

În ceea ce privește modul în care discriminarea îi afectează pe elevi, o parte semnificativă a acestora consideră că sunt discriminați pe cel puțin unul din criteriile de mai sus, în special aspectul fizic, performanțele școlare și etnia. Elevii par într-adevăr a percepe modurile în care se realizează discriminarea însă subestimează intensitatea acesteia (deși actele discriminatorii sunt percepute ca fiind rare, 34,4% dintre elevi consideră că au fost victimele unor asemenea acte).

Liceenii se consideră ei înșiși responsabili pentru actele de discriminare, 34,5% dintre aceștia afirmând că și ei au discriminat. Din nou aspectul fizic apare ca principal criteriu, iar apartenența etnică al doilea. Toleranța scăzută este un factor care influențează apariția actelor discriminatorii, astfel că cei care au ales mai multe afirmații la

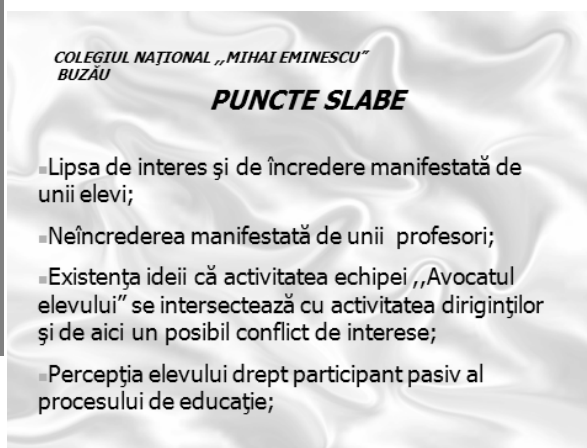
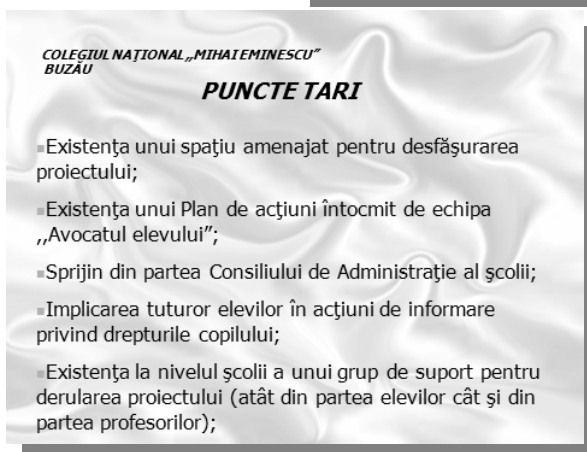
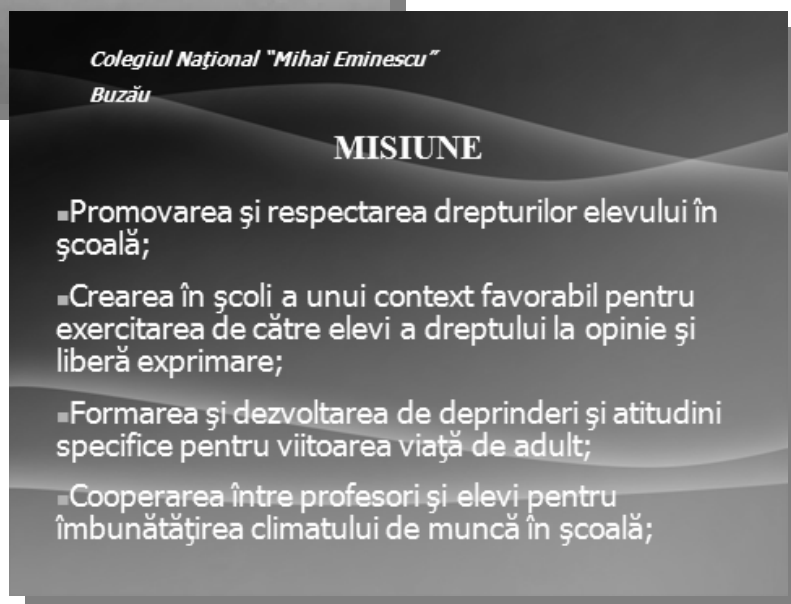
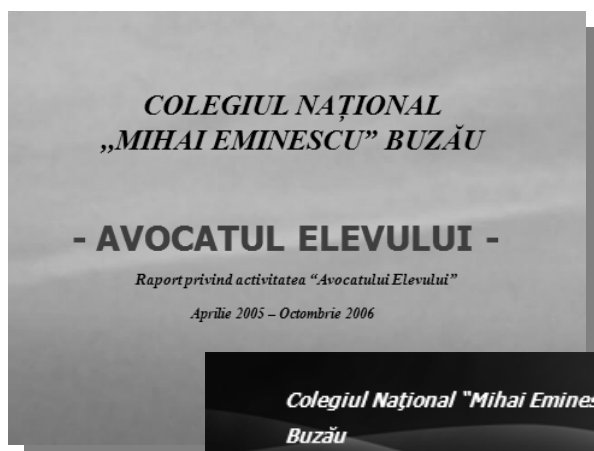
	etnie	sex	religie	clasă socială	aspect fizic	performanțe școlare
<i>Sunt discriminați</i>	9.1%	4.9%	2.8%	8.2%	13.8%	11.8%
<i>Discriminează</i>	13.5%	3.4%	3.4%	4.1%	16.5%	12.1%

întrebarea D1 au o șansă mai mare de a comite asemenea acte.

1. Avocatul elevului – Modele de intervenție

Colegiul Național “Mihai Eminescu” Buzău

COLEGIUL NAȚIONAL „MIHAIE MINESCU”
BUZĂU

OPORTUNITĂȚI

- Stagiul de formare pentru membrii „Avocatului Elevului” la Poiana Pinului și la Monteoru;
- Schimbul de informații și de experiență între școlile participante la proiect;
- Vizita Ambasadorului UNICEF, Pierre Poupard în școala noastră a avut un impact pozitiv în derularea ulterioară a proiectului;
- Distribuirea de materiale informative;

COLEGIUL NAȚIONAL „MIHAIE MINESCU”
BUZĂU

AMENINȚĂRI/DIFICULTĂȚI

- Profesorii consideră că problemele apărute într-o clasă pot fi rezolvate cel mai bine numai de către diriginte;
- Formarea unei atitudini greșite față de rolul și atribuțiile elevilor implicați în proiect;
- Lipsa unei receptivități în aplicarea proiectului, atât din partea elevilor, cât și a profesorilor, poate conduce la eșecul acestuia;

COLEGIUL NAȚIONAL „MIHAIE MINESCU”
BUZĂU

ACTIVITĂȚI

- Stagiul de pregătire la Poiana Pinului- aprilie 2005;
- Prezentarea Proiectului „Avocatul Elevului” Consiliului de Administrație al școlii-aprilie 2005;
- Prezentarea Proiectului Consiliului elevilor și Consiliului Profesorat- aprilie 2005;
- Prezentarea drepturilor copilului și dezbateri –mai 2005;
- Întâlnirea echipei de proiect cu elevii, pe ani de studiu și prezentarea proiectului (scop, obiective, plan de acțiune)- mai 2005;
- Reprezentantul părinților a participat la aceste întâlniri, prezentând proiectul și la întâlnirea Comitetului de Părinți al școlii- mai 2005;

COLEGIUL NAȚIONAL „MIHAIE MINESCU”
BUZĂU

ACTIVITĂȚI

- Aplicarea unui chestionar unui lot de 105 elevi pentru a vedea impactul proiectului asupra tinerilor și așteptările acestora – mai-iunie 2005;
- Constituirea unui grup de suport (format din 19 elevi) pentru sesizarea cazurilor – mai 2005;
- Întâlnirea de la sediul UNICEF – 19 mai 2005;
- Stabilirea unui program de vacanță- iunie 2005;
- Vizita delegației UNICEF în școala noastră – sept. 2005
- Prezentarea proiectului elevilor din clasa a IX-a – sept.2005

COLEGIUL NAȚIONAL „MIHAIE MINESCU”
BUZĂU

ACTIVITĂȚI

- Implicarea echipei într-un caz al unui elev din clasa a XI-a care nu respectă dreptul colegilor lui la educație – oct.2005;
- Implicarea membrilor „Avocatului elevilor” în organizarea unei campanii pentru sprijin material acordat unei eleve grav bolnave – noiembrie 2005;
- În colaborare cu consilierul educativ, echipa de proiect a căutat soluții pentru medierea unei conflict dintre o clasă de elevi și un profesor, conflict care avea la bază lipsa de comunicare dintre elevi și profesor;
- Participarea membrilor echipei de proiect la al II-lea stagiul de formare de la Monteoru – 4-6 noiembrie 2005.

COLEGIUL NAȚIONAL „MIHAIE MINESCU”
BUZĂU

ACTIVITĂȚI

- Întâlniri între juriști și elevi pe tema drepturilor copilului, dar și a răspunderii în fața legii pentru elevii majori (clasele XII I, J, X L) ian 2006;
- Au fost realizate de către elevii și profesorii implicați în proiectul „Avocatul elevului” lecții de dirigiență sub forma unor jocuri de rol/jocuri didactice cu teme precum: „Discriminare-Nediscriminare”, „Drepturile copilului” (la toate clasele a IX-a și a X-a)-martie - mai 2006
- Prezentarea proiectului „Avocatul Elevului” și a activităților desfășurate elevilor de la clasele a IX-a în cadrul ședinței Consiliului Național al Elevilor. – septembrie 2006

COLEGIUL NAȚIONAL „MIHAI EMINESCU”
BUZĂU

ACTIVITĂȚI

■ Aplicarea unui chestionar, însoțit de formularea unei scrisori de intenție, în vederea selectării celui de-al cincilea membru-elev al echipei “Avocatul Elevului”; septembrie 2006

■ Continuarea activităților ludice pe tema drepturilor copilului și a încălcării acestora, alături de domnii profesori implicați în proiect, la orele de dirigiență ale claselor a IX-a; septembrie 2006

COLEGIUL NAȚIONAL „MIHAI EMINESCU”
BUZĂU

PROPUNERI

■ Organizarea unor cursuri de formare cu cadrele didactice, pentru ca acestea să înțeleagă mai bine rolul, obiectivele și atribuțiile “Avocatului elevului” în vederea rezolvării în comun a problemelor și pentru îmbunătățirea relației elev-profesor;

■ Organizarea unor lecții deschise pe fiecare an de studiu de către diriginte și “Avocatul elevului” pe teme vizând drepturile copilului (exercitare/respectare/încălcare), invitați fiind ceilalți profesori și chiar reprezentanți ai părinților;

■ Implicarea membrilor echipei “Avocatul elevului” în monitorizarea elevilor care au ambii părinți plecați la muncă în străinătate, pentru a le oferi consiliere;

2. Identificarea și soluționarea cazurilor

Colegiul Național “Iulia Hașdeu”, București

Cazuri rezolvate de către Avocatul Elevului

În Colegiul Național
“Iulia Hașdeu”

Cazul 1: o greșeală... sau mai multe...

■ Despre ce e vorba?

O profesoară nouă de engleză, tânără, care face greșeli de vorbire.

...Cazul 1...

■ Cum am aflat de acest caz?

Șeful unei clase la care predă profesoara ne-a informat de situație.

...Cazul 1

■ Cum am procedat?

Am vorbit cu mai mulți elevi din clasă, apoi cu șeful catedrei, apoi s-a pus problema în consiliul profesoral, care a decis să îi acorde profesoarei respective cursuri pentru a-și îmbunătăți nivelul limbii.

Cazul 2: ce se întâmplă în clasă rămâne în clasă...

■ Despre ce e vorba?

Elevii au fost obligați de către o profesoară de științe să semneze o declarație care interzicea plângerea la șeful catedrei sau la direcțiune de problemele legate de clasa dumneaei.

...Cazul 2...

■ Cum am aflat de acest caz?

3 avocate din echipa avocatului elevului au asistat la întâmplare, deoarece s-a produs în clasa lor.

...Cazul 2

■ Cum am procedat?

Cazul este încă în desfășurare.

Caz 3: A fi sau a nu fi (prezent)

• Care-i problema?

Există 2 profesori care absentează în mod frecvent la cursuri sau pleacă din clasă în timpul orei.

...Cazul 3

■ Cum am aflat?

Elevi de clasă a X-a ai căror profesori erau, ne-au adus la cunoștință aceste cazuri în timp ce completau chestionarele pentru Avocatul Elevului.

...Cazul 3

■ Cum am procedat?

Am încercat firește să vorbim și cu alți elevi pentru a ne asigura că acuzațiile colegilor lor nu sunt exagerate. După ce încălcarea drepturilor a fost confirmată, am fost de acord să unim cu doamna profesoară Câmpeanu să ridice această problemă în consiliu. Profesoarele în cauză au fost mustrate și cazurile de absențare s-au diminuat.

Caz 4: Inlocuirea

■ Despre ce este vorba?

Un profesor de matematică – diriginte la o clasă a XII-a a fost grav bolnav, internat în spital. Elevii săi se așteptau să fie înlocuit, însă nu a venit nimeni pentru câteva săptămâni.

...Cazul 4:

■ Cum ne-a fost adus la cunoștință?

Problema a fost ridicată în Consiliul Elevilor, unde am intervenit încercând să aflăm mai multe detalii.

...Cazul 4:

■ Ce am făcut?

Am înaintat problema către direcțiune, atrăgând atenția asupra faptului că înlocuitorul domnului profesor întârzie să apară. Doamna Director a contactat Inspectoratul și, la scurt timp, un alt profesor de matematică a venit să predea la clasele profesorului bolnav.

PREZENTAREA CAZURILOR DE
ÎNCĂLCARE A DREPTURILOR
COPILULUI ÎN
GR.ȘC.TH."SF. MUCENIC SAVA"
BERCA-BUZĂU

...Cazul 5:

■ Cum am aflat?

Aceste probleme ne-au fost semnalate tot de către diverși elevi care au completat chestionarele.

...Cazul 5:

■ Cum am procedat?

Firește că am discutat problema în Consiliul Elevilor, iar apoi doamna profesoară Câmpeanu și domnul profesor Enache au atras atenția corpului profesoral în cadrul Consiliului Profesorilor. Vom mai întreba elevii dacă situația s-a remediat în decursul următoarelor Consilii de Elevi.

Grup Școlar Tehnic "Sf. Mucenic Sava" Berca - Buzău

PREZENTAREA CAZURILOR DE
ÎNCĂLCARE A DREPTURILOR
COPILULUI ÎN
GR.ȘC.TH."SF. MUCENIC SAVA"
BERCA-BUZĂU

CAZ 1

Incălcarea dreptului la sănătate

- Incălcarea dreptului la sănătate al elevului de serviciu pe școală.

Acest lucru se întâmplă în pauze atunci când unii profesori ies să fumeze într-un loc foarte apropiat de locul în care se desfășoară serviciul pe școală. În acest loc există și un afiș care interzice fumatul. Nu se încalcă numai dreptul la sănătate ci este și un exemplu negativ dat elevilor, cărora prin regulament li se cere să nu fumeze în școală. Noi, cei din Avocatul Elevului, ne-am autosesizat și am hotărât să acționăm pentru înlăturarea acestei nereguli.

Pași în rezolvarea cazului:

- 1). Ne-am reunit (toți cei din A.E.) și am dezbătut cazul, hotărând să acționăm.
- 2). Următorul pas a fost acela de a invita într-o dezbateră pe această "problemă" pe domnul Director pentru a soluționa acest caz.
- 3). I-am propus domnului Director realizarea unor materiale pe care să le difuzăm în cancelarie și în alte locuri din școală prin care să atragem atenția asupra încălcării acestui drept. Deasemenea, domnul Director ne-a promis dezbateră acestui caz în consiliul profesoral.
- 4). Am luat legătura cu profesorul de educație plastică, iar acesta a realizat materialele respective în cadrul cercului de desen din școală. Mesajul acestor lucrări a fost: "Dacă-i respecti pe cei din jur, te respecti pe tine însuși".
- 5). Monitorizarea activității:
Membrii A.E. împreună cu elevii de serviciu, săptămânal, au înregistrat cazurile în care profesorii mai încălcau acest drept.
- 6). Finalitate:
Amenajarea unui loc special pentru fumat (pentru profesori).

Smoking too Kills

CAZ 2

Incălcarea dreptului la educație

Data 13-10-2006

- 1) Elevii clasei a 9-a A ne-au semnalat faptul că la ora de biologie din data de 11 decembrie 2006, profesoara a vrut să le dea lucrare din toată materia parcursă. Nefiind anunțat acest extemporal, încălcă în primul rând regulamentul școlii referitor la evaluare, iar în al doilea rând, elevilor în cauză li se încălcă dreptul la educație.
- 2) Ca urmare, președintele consiliului elevilor, elev și el în clasa a 9-a A, a convocat echipa Avocatul Elevului pentru a dezbate această situație, invitându-i pe Domnul Director și pe doamna profesoară de biologie. În timpul ședinței problema a fost analizată, au fost ascultate punctele de vedere ale ambelor părți (arăt al profesorilor cât și al președintelui consiliului elevilor) și s-a propus prezentarea regulamentului de ordine interioară referitor la modul de notare al elevilor la următoarea întrunire a consiliului profesoral.
- La sfârșitul ședinței, profesoara a declarat că a înțeles greșeala făcută iar domnul Director ne-a promis că va prezenta regulamentul de notare la următoarea ședință a consiliului profesoral și că va supraveghea atent modul de notare, prin comisia de evaluare și notare periodică din școală.
- Considerăm că aceste cazuri se pot rezolva foarte ușor printr-o comunicare bună elev-profesor.

Cazul 3

Un elev este dat afară de la ora de română deoarece a întârziat 5 minute.

- 1). Am fost contactați de către elev în pauză.
 - 2). În aceeași zi am organizat o întâlnire a membrilor din A.E cu consilierul școlar.
 - 3). Am discutat pe acest caz punându-i întrebări elevului și consultând consilierul școlar.
 - 4). Am ajuns la concluziile:
- copilului i s-a încălcat dreptul la educație (art 28).
- să dezbateră această problemă în consiliul profesoral;
- să găsim soluții pentru evitarea întârzierilor de la ore
 - 5). S-a discutat în consiliul profesoral despre acest caz ținându-se cont și de propunerile noastre:
- îmbunătățirea transportului școlar;
- modificarea pauzei la 10 minute;
- precizarea în regulamentul de ordine interioară a școlii a sancțiunilor legale referitoare la întârzieri.
 - 6). Profesorii au fost de acord și ne-au garantat că elevii nu vor mai fi dați afară încălcându-se dreptul la informare și educație.
- Asemenea cazuri necesită o analiză temeinică și nuanțată, dar un lucru este clar: **ELEVUL NU TREBUIE PRIVAT DE DREPTUL DE A PARTICIPA LA ORE.**

Colegiul Național Mihai Eminescu Buzău

AVOCATUL ELEVULUI - BUZĂU

- *Prezentarea cazurilor* -

În principiu, rezolvarea cazurilor a necesitat următoarele etape:

- ☐ Semnalarea cazului (direct, indirect, autosesizare);
- ☐ Întrunirea A.E.;
- ☐ Strângerea probelor (analiză și evaluare);
- ☐ Consiliere (consultarea: consilier educativ, prof. coordonator A.E., părinte A.E., conducerea școlii);
- ☐ Luarea deciziilor;
- ☐ Acțiune: (semnalare către diriginți, consilier educativ conducerea școlii, familie, poliție, D.G.A.S.P.C.);
- ☐ Monitorizarea cazurilor;
- ☐ Evaluare;

Colegiul Național “Mihai Eminescu” Buzău

Colegiul Național Mihai Eminescu Buzău

AVOCATUL ELEVULUI - BUZĂU

- *Prezentarea cazurilor* -

CAZUL “ARLECHINO”

- Arlechino, elev în clasa a XII-a, are o atitudine violentă față de colegii săi. Într-una dintre pauze a pârilit blugii unei colege, folosind o bricheta, încălcându-i astfel dreptul la siguranță. În plus, sunt cunoscute intențiile sale obraznice și reacțiile necontrolate, atacându-și colegii verbal și fizic.

CAZUL “PICIORUSH”

Domnul profesor Piciorush are un comportament mai mult decât deplasat atât în cursul orelor cât și în afara lor. Comentariile de natură sexuală sau rasistă, adresate elevelor au fost sesizate de către A.E.

Acest profesor încalcă o serie de drepturi cum ar fi:

- dreptul la liberă exprimare
- dreptul la liberă gândire
- dreptul de a fi protejat împotriva imixtiunii sau atacuri la onoare și reputație
- dreptul la educație

Incompetența sa ca profesor se poate rezuma la lipsa caietelor deoarece dumnealui nu predă dar cere memorarea lecțiilor direct din manual și reproducerea acestora în lucrările de control. Au existat zile în care domnul profesor a fost văzut în stare de ebrietate la orele de curs din schimbul al II-lea. De asemenea, este cunoscut faptul că dl. profesor este inapt psihic pentru profesia sa.

CAZUL “MADONA”

- Cazul a fost identificat de către elevi unei clase care învață în schimbul I. Ei au observat că femeia de serviciu obișnuia să facă curat în clasă foarte târziu. Elevele au încercat să discute această problemă cu dumelei, însă aceasta s-a manifestat într-un mod neadecvat, făcând și mai mult praf în clasă și amenințându-le cu mătura. Femeia de serviciu a manifestat același comportament și în timpul pauzelor, de data aceasta varsând apă pe fetele care fumau în cabină de toaletă. În concluzie **Madona** încalca dreptul la sănătate și dreptul la intimitate.

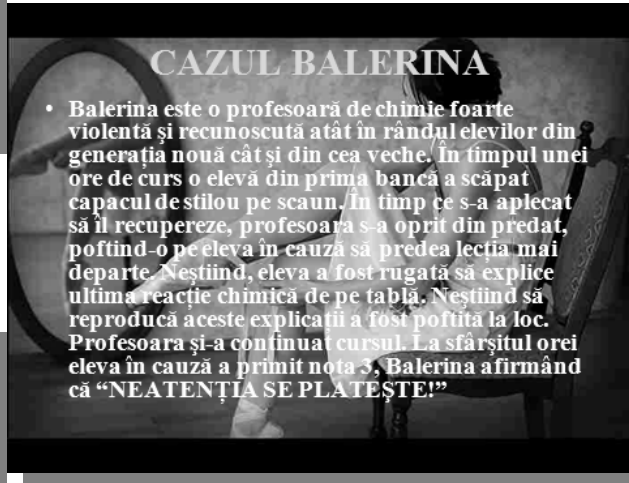
CAZUL ȚIGARETA

- Două eleve obișnuiau să fumeze în clasă în timpul orelor de sport. Colectivul clasei le-a rugat pe fete să nu mai facă acest lucru deoarece diriginta simțea miros de fum în clasă. Într-o zi, în timp ce fetele fumau, șefa clasei le-a avertizat că îi va spune dirigintei cine anume fumează. Foarte iritată, una dintre fete a palmuit-o pe șefa clasei, cealaltă neschitând nici un gest. Vicepreședintele Consiliului Elevilor ne-a anunțat, dar în scurt timp a apărut tatăl elevei palmuite, de profesie polițist de proximitate. Elevele au primit o amendă în valoare de 500 RON fiecare.

CAZUL BALERINA

- Balerina este o profesoară de chimie foarte violentă și recunoscută atât în rândul elevilor din generația nouă cât și din cea veche. În timpul unei ore de curs o elevă din prima bancă a scăpat capacul destilou pe scaun. În timp ce s-a aplecat să îl recupereze, profesoara s-a oprit din predat, poftind-o pe eleva în cauză să predea lecția mai departe. Nesciind, eleva a fost rugată să explice ultima reacție chimică de pe tablă. Nesciind să reproducă aceste explicații a fost poftită la loc. Profesoara și-a continuat cursul. La sfârșitul orei eleva în cauză a primit nota 3, Balerina afirmând că “NEATENȚIA SE PLATEȘTE!”

METODOLOGIE

Pasul I – Semnalarea cazului tuturor membrilor A.E., întrunirea acestora și identificarea dreptului (drepturilor) încălcat (încalcate).

Pasul II – Membrii A.E. Discută cu ambele părți implicate – acuzator și acuzat

Pasul III – Acțiunea conform cazului:

* *Acuzatul este elev* – discuția cu profesorul diriginte

- discuția cu directorul școlii

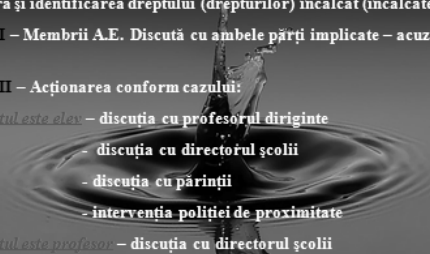
- discuția cu părinții

- intervenția poliției de proximitate

* *Acuzatul este profesor* – discuția cu directorul școlii

- dezbaterea problemei în consiliul profesoral

Pasul IV – Monitorizarea acuzatului pentru a identifica rezultatele acțiunilor întreprinse de membrii A.E.

Colegiul Economic "Viilor" București

Avocatul Elevului

Colegiul Economic "Viilor"

Ianuarie 2007

Avocatul Elevului

Aaa.. Eee...
 Adevăr Aromat
 Alegere Eleganță
 Emulație Enervantă
 Alergare Agitată
 Analiză Abureală Ascultare
 Esență
 Echitate Echilibru
 Aberație Entuziasă
 Energie Apatie
 Economie Egalitate
 Amicizie Elevată
 Etern Efemer
 Amintiri

Cazul 1

- Reflectă una din problemele cu care se confruntă Colegiul, anume **elevii cu probleme sociale**. Ajutoarele sociale primite se dovedesc în unele cazuri insuficiente pentru a asigura drepturile la o viață decentă și la educație ale elevilor.
- Cazul elevelor gemene (17 ani) care își îngrijesc mama diagnosticată cu cancer. Acestea provin dintr-o familie monoparentală cu venituri minime, care depășește cu o sumă infimă plafonul pentru bursa socială. Deși elevele sunt interesate de școală și motivate să frecventeze cursurile liceului, se întâmplă ca una din ele să absenteze pentru rezolvarea unor probleme care sunt ale adulților.

Cazul 1

Intervenție

- Anchetă socială
- Demersuri pentru obținerea unei burse din partea liceului prin Comitetul de Părinți și prelungirea acesteia și pentru cel de al doilea an
- Găsirea unor oportunități de a lucra pe timpul vacanței de vară, participarea în Proiectul Romexpo
- Consiliere educațională și psihologică
- Monitorizare periodică

Rezultate

Elevele au frecvență bună la școală și rezultate bune la învățătură

Cazul 2

- **Managementul conflictului: Comunicarea elev-profesor** este una din cele mai des semnalate cauze ale divergențelor care apar în relația amintită mai sus.
- O clasă de elevi a reclamat modul de notare al unui profesor. Mai mult de ¼ din elevii clasei, afirmă reprezentatul clasei în Consiliul Elevilor, sunt în situația de corigență la materia respectivă pe primul semestru al clasei a XII-a, materia fiind importantă pentru examenul de Bacalaureat. Discutarea etichetărilor: "elev bun - elev prost", "clasă bună - clasă proastă".

Cazul 2

- **Managementul conflictului: Comunicarea elev-profesor** este una din cele mai des semnalate cauze ale divergențelor care apar în relația amintită mai sus.
- O clasă de elevi a reclamat modul de notare al unui profesor. Mai mult de ¼ din elevii clasei, afirmă reprezentatul clasei în Consiliul Elevilor, sunt în situația de corigență la materia respectivă pe primul semestru al clasei a XII-a, materia fiind importantă pentru examenul de Bacalaureat. Discutarea etichetărilor: "elev bun - elev prost", "clasă buna - clasă proastă".

Cazul 2

Intervenție

- Analiza situației la materia respectivă cu elevii
- Redefinirea problemei

Rezultate

Gestionarea crizei fără a mai fi nevoie de a discuta problema în Consiliul Profesoral

Cazul 3

- Problema ținutei "decente" a elevilor în liceu
- În condițiile în care uniforma nu este obligatorie în liceu, elevii își permit libertatea de a adopta o ținută care se încadrează mai mult sau mai puțin în atributul decent, așa cum prevede Regulamentul. Consiliul Elevilor, împreună cu membrii echipei Avocatul Elevului au organizat o dezbatere pe tema ținutei elevilor în liceu.

Intervenție

- Sondaj al echipei AE în parteneriat cu Consiliul Elevilor privind opțiunile elevilor legate de ținuta în liceu

Cazul 4

Prevenirea abandonului școlar: cazul elevilor din mediul rural care au dificultăți în a se adapta la cerințele liceului.

Au fost identificate din ce în ce mai multe cazuri ale elevilor din mediul rural care au dificultăți de adaptare la cerințele programului din liceu respectiv SAM, alegând de cele mai multe ori să abandoneze școala.

Cazul 4

Intervenții

- Identificarea elevilor din mediul rural care au dificultăți de adaptare
- Construirea unor strategii specifice de lucru cu acești elevi
- Consilierea elevilor și a părinților

Rezultate

Elevi care se aflau în risc de abandon școlar au reușit să își continue studiile în urma intervențiilor echipei AE.

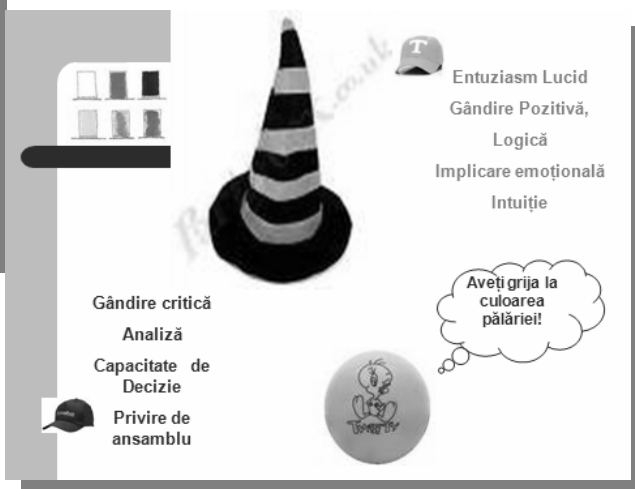
Cazul 5

Prevenția primară, secundară și terțiară a cazurilor de violență în școală

Cazurile de violență în școală reprezintă o amenințare pentru securitatea elevilor și profesorilor. Echipa AE a realizat o campanie de prevenție a violenței în școală prin discutarea și analiza situațiilor de violență care au apărut în școală cu elevii și profesorii liceului.

Intervenții

- Consilierea elevilor care au fost implicați în conflicte
- Analiza situațiilor cu elevii celorlalte clase

Colegiul Tehnic PTC "Gh. Airinei" București

Studii de caz

Abandon școlar

Fuga de acasă

Nerespectarea regulilor

Colegiul Tehnic PTC "Gh. Airinei"

Datele Cazului

- Elev de clasa a 12-a, curs zi;
- Părinții sunt divorțați și el locuiește cu mama lui. În vara anului 2006 părinții pleacă în străinătate amândoi, el rămânând în grija bunicilor din partea mamei, care și aceștia erau mai mult plecați la proprietatea de la țară în afara Bucureștiului;
- Pe parcursul anilor școlari, nivelul la învățatură a elevului este sub mediu;
- Influențat de prietenii lui, dorește să renunțe la școală pentru a pleca în străinătate;
- Bunicii lui nu știu de situația lui, că el nu merge la școală, până când sunt anunțați de diriginte, dar aceștia nu pot remedia situația;

Abandon școlar

Implicarea Avocatului Elevului

- Dirigintele observând absența continuă a acestuia de la școală și că familia lui nu face nimic în acest caz, anunță AE;
- AE ia legătura cu clasa lui pentru a afla datele de contact ale acestuia;
- Cu ajutorul colegilor și al dirigintelui lui, reprezentanții AE se întâlnesc cu acesta, vorbesc în particular cu el și îi explică dezavantajele abandonului școlar;
- Este îndrumat să-și continue studiile în vederea terminării clasei a 12-a, urmând ca ulterior să se gândească și la promovarea examenului de bacalaureat;

Abandon școlar

Situația actuală

- Deși situația lui nu era una prea bună din cauza absențelor făcute pe parcurs, elevul, în prezent, frecventează cursurile și a obținut majoritatea notelor, a dat tezele și are șansa să-și încheie mediile;
- Cu ajutorul dirigintelui sunt contactați și bunicii elevului cu recomandarea de a-l supraveghea în continuare pentru ca elevul să nu renunțe la școală din nou;

Urmarea cazului

- Elevul va fi monitorizat în continuare de către Avocatul Elevului și de către profesorul diriginte pentru ca în cazul unei reveniri la situația anterioară, Avocatul Elevului să acționeze imediat, anunțat de diriginte sau șeful clasei.

Abandon școlar

Datele cazului

În cazul acesta este vorba despre o elevă de clasa a XII-a, curs zi, care are probleme cu părinții din cauza rezultatelor scăzute la învățătură, din pricina grupului de prieteni pe care fata îi are și din cauza influențelor muzicii pe care o ascultă: rockul, toate acestea după părerea părinților.

Nu exista nicio zi fără ceartă așa că fata decide că cel mai bine pentru ea este să plece de acasă. Neavând rude în București și știind că părinții o să o caute, apelează la o prietenă care locuiește în orașul Ploiești. Este nevoită să facă naveta în fiecare zi spre București.

Fuga de acasă

Implicarea AE

Părinții disperati contactează dirigintele, acesta la rândul său anunță poliția observând că are de a face cu o escapadă ce poate duce la o tragedie și pentru a o face pe fată să ajungă la un compromis cu părinții.

Între timp colegii apelează la Avocatul Elevilor, în frunte cu șeful clasei informându-i despre fată și despre ceea ce se întâmplă. În final poliția o găsește, iar fata este adusă la școală în fața părinților și a dirigintelui.

AE se implică și decide să ar fi mai potrivit dacă ar discuta cu fata. I se prezintă și explică avantajele și dezavantajele și o lasă să decidă singură ce ar fi mai bine pentru ea ținând cont că urmează să dea un examen important la sfârșitul clasei a XII-a.

Fuga de acasă

Situația actuală

Eleva decide să se întoarcă acasă dându-și seama cât de greu este să fi pe cont propriu și că trebuie să învețe ca să termine liceul și pe urmă să dea BAC-ul.

Deși situația ei nu era reușită din cauza absențelor făcute, acum eleva frecventează cursurile și a obținut notele de care avea nevoie ca să promoveze acest semestru.

Fuga de acasă

Concluzia

Eleva va fi monitorizată în continuare de către Avocatul Elevului și de către profesorul diriginte pentru ca în cazul unei reveniri la situația anterioară, Avocatul Elevului să acționeze imediat, anunțat de diriginte sau șeful clasei.

Fuga de acasă

Datele cazului

Cazul este despre nerespectarea regulilor în școală începând cu fumatul. Am avut două cazuri de aceste încălcări ale regulilor, amândouă cu elevi prinși fumând în incinta școlii.

Primul caz a fost când am prins doi elevi de sex masculin fumând în incinta băii din școală. Aceștia au fost prinși de către unii dintre membri ai Avocatului Elevului și raportați urgent la conducerea Avocatului pentru a lua decizii împotriva acestora.

Al doilea caz a fost despre alți elevi prinși în incinta clasei de studiu fumând liniștiți în bănci în lipsa profesorului. Au fost anunțați imediat dirigințele clasei respective și direcțiunea pentru a lua măsuri.

Nerespectarea regulilor

Măsurile luate

Odată raportați diriginților, aceștia au stat de vorbă cu elevii explicându-le cât de dăunător este fumatul pentru sănătate, dar mai ales pentru că încalcă regulile școlare.

Pentru ca să fim siguri că nu se va mai întâmpla acest lucru, Avocatul Elevului a rugat-o pe doamna psiholog să țină o ședință specială în care să se vorbească despre cât de dăunător este fumatul pentru sănătate și să se prezinte cazuri în care mulți copii de vârsta lor au avut de suferit din practicarea acestui viciu, care nu aduce decât multe boli de plămâni și alte probleme de sănătate.

Aceștia au fost acompaniați de către câțiva membri din Avocatul Elevului pentru a se asigura că aceștia nu lipsesc de la acea ședință.

Avocatul Elevului a luat și legătura cu toți diriginții din liceu și profesori, pentru a acorda un pic din timpul orelor lor în a le spune elevilor despre tutun

Nerespectarea regulilor

Situația actuală

Cei doi elevi prinși în incinta băii, au încercat să se lase de fumat și au decis că e mai bine să numai fumeze pentru sănătatea lor iar elevi prinși în incinta clasei de studiu numai fumează în școală dar din păcate nu s-au putut lăsa de fumat, din cauza că susțin că le este prea greu să renunțe la tutun.

Avocatul Elevului a rămas în alertă pentru ivirea de noi cazuri și a acționat rapid în combaterea acestora și poate posibil să-i facă pe elevi să înțeleagă că fumatul dăunează grav sănătății.

Nerespectarea regulilor

3. Avocatul elevului - un liant între școală și comunitate

Grup Școlar Agricol "V. Harnaj" București

I. DEZVOLTAREA COLABORĂRII CU PSIHOLOGUL ȘCOLAR, **CARMEN VIERU**

Perioada de desfășurare: februarie – septembrie, 2006

Locație: Gr. Sc. Agr. "V. Harnaj"

Responsabili: Echipa "A.E."; Aniela Casian; Carmen Vieru; Janeta Lascu

Descrierea activității: Colaborarea a constat în identificarea și soluționarea conflictelor apărute în cadrul colectivelor de elevi.

Ca urmare a acestei colaborări a fost dezvoltat parteneriatul cu CSDR (Confederația Sindicatelor Democratice din România) în urma căruia au beneficiat de ajutor 23 copii astfel:

- 7 de consiliere psihologică și educațională;
- 12 au beneficiat de cursuri de formare profesională, astfel încât atât acești copii cât și familiile lor să se poată integra social. Ajutorul a fost atât material cât și educațional.
- 4 elevi împreună cu familiile lor au participat la Bursa Locurilor de Muncă ce s-a desfășurat la Colegiul Național "Mihai Viteazul"

Aportul echipei a constat în identificarea acelor cazuri care aveau nevoie de ajutor.

II. Implicarea echipei A.E. în desfășurarea proiectului "Violența LimiTeD.ro"

Perioada de desfășurare: martie – iunie, 2006

Locație: Gr. Sc. Agr. "V. Harnaj";

Responsabili: Echipa A.E.; Mihaela Dobritoiu

Descrierea activității: În cadrul acestui proiect echipa A.E. a elaborat chestionarele în baza cărora s-au stabilit formele de violență întâlnite în școala noastră și metodologia intervenției într-o situație conflictuală. Tot A.E. s-a ocupat și de realizarea unei statistici a rezultatelor obținute.

III. Activitatea de popularizare a proiectului A.E. și în alte unități școlare

Perioada de desfășurare: mai, 2006

Locație: Liceul teoretic "Carol I", Fetești;

Colegiul Tehnic de Material Rulant, București;

Responsabili: Mihaela Dobritoiu;

Aniela Casian

Descrierea activității:

La inițiativa profesorilor coordonatori și cu acordul consilierilor educativi din aceste unități (Antoneta Catrinescu, respectiv Liliana Petre-Cainiceanu) au fost distribuite materiale informative. Scopul acestei acțiuni a fost inițierea unei colaborări de informare – formare. Obiectivul principal este instruirea unor echipe A.E. la nivelul acestor unități.

IV. Colaborarea cu Asociația de promovare a justiției pentru minori "Jean Valjean"

Perioada de desfășurare: mai, 2006;

Locație: Sediul Fundației "Jean Valjean";

Școala nr. 124 "Voievodul Mihai"

Responsabili: Alexandra Nistor;

Tiberiu Burinaru;

Mihaela Dobritoiu

Descrierea activității:

Ca urmare a câștigării concursului pe proiecte "Fii inteligent, nu fi violent", Fundația "Jean Valjean" a solicitat echipei A.E. participarea la realizarea unei machete pentru un Ghid de bune practici precum și un forum de discuții pe tematica violenței în școli, destinat elevilor și părinților. Activitatea a avut ca scop elaborarea unor repere informaționale legate de relația copii – părinți – școala - instituțiile de stat.

V. Participarea echipei în tabara tematică

Perioada de desfășurare: 20 – 27 august, 2006

Locație: Tabără școlară, Sinaia

Responsabili: Mihaela Dobritoiu

Descrierea activității:

În calitate de câștigători ai concursului "Fii inteligent, nu fi violent", echipa A.E. a participat la tabara tematică având același nume. Elevii participanți au elaborat scenarii pentru un serial de benzi desenate adresat copiilor între 7 și 14 ani, cu tema: Combaterea violențelor împotriva minorilor.

Liceul Tehnic “Sf. Mucenic Sava”, Berca

Proiect Educațional “Noi pentru noi” Coordonator – Avocatul Elevului / Liceul Tehnic “Sf. Mucenic Sava”, Berca

SCOP. – Promovarea eficientă a drepturilor copilului în școala noastră.

OBJECTIVE. – Cunoașterea de către copii, părinți, profesori, a Convenției Drepturilor copilului și a legislației în vigoare.
- Dezvoltarea abilităților de comunicare în rezolvarea situațiilor conflictuale.

GRUP ȚINTĂ- 2500 elevi ai școlii, părinți și profesori

ACTIVITĂȚI. – Concurs de desene pe asfalt pentru elevii din învățământul primar cu tema “Dreptul la educație”.
Teatru scurt (gimnaziu) “Pauza mare”.
Concurs de eseuri (liceu) tematice: Reacția profesor – elev.
Dezbateri pe tema drepturilor copilului în cadrul orelor de dirigenție.
Realizarea unor materiale de informare în legătură cu drepturile copilului (afișe, pliante).

Parteneri : Primăria Berca, D.J.P.C.

Echipa 5 membri + un profesor

Unul dintre obiectivele activităților educative din Gr. Șc.Th.“SF.Mc.Sava”, în anul școlar 2005-2006, a fost “Implicarea elevilor în viața comunității”. Pentru realizarea acestui obiectiv s-a procedat la extinderea proiectului Avocatul Elevului (deja în derulare la acea dată în școală) în comunitatea locală.

Acțiuni concrete:

- Participarea membrilor A.E. la ședințele Consiliului Local-Berca în care s-au prezentat scopul proiectului și propuneri de colaborare între școală și primărie în problematica drepturilor copilului.
- Înființarea cu acceptul Primăriei Berca, a unui centru de documentare și informare a populației, în legătură cu drepturile copilului (în special legea 272/2004)
- Centrul a funcționat 6 luni de zile (ianuarie-iunie 2006) la Casa de Cultură din Berca, o locație modernă aflată într-o zonă centrală. Aici s-au realizat: materiale informative, proiectii de filme, dezbateri, expoziții, concursuri pe tema drepturilor copilului. De mare ajutor au fost suporturile de curs, manualul de implementare a drepturilor copilului, pliantele și alte materiale primite prin proiectul Avocatul Elevului. În aceste acțiuni am fost sprijiniți logistic de către Primăria Berca.
- Implicarea membrilor Avocatul Elevului în derularea proiectului național “Sub Stelele Europei” care a avut ca scop promovarea valorilor europene în comunitate (proiect finanțat). În cadrul acestui proiect, rolul Avocatului Elevului a fost de a informa un număr de 2500 de persoane din comuna Berca în legătură cu una din marile valori europene: respectarea drepturilor copiilor. O activitate complexă, un act democratic realizat de elevii implicați în proiectul Avocatul Elevului, din care au avut de câștigat și școala și comunitatea.
- Coordonarea unor acțiuni caritabile pentru Centrul Social pentru copii “Sfânta Maria” din Satuc-Berca. Pe lângă aspectul pur umanitar s-a mai urmat și prezentarea unor cazuri de încălcare a drepturilor copilului și modul de rezolvare a lor la centrul respectiv.

4. Avocatul elevului - fundament pentru noi proiecte

Experiența Colegiului Tehnic PTC Gheorghe Airinei

Experiența Colegiului Tehnic PTC Gheorghe Airinei

În urma întâlnirii din 14 februarie 2006, observând metoda de lucru abordată de celelalte grupuri ale Avocatului elevului și comparând rezultatele obținute de acestea, Avocatul elevului din liceul nostru a încercat să-și îmbunătățească modul de operare atât în privința diseminării informației, a menținerii legăturii constante cu elevii, cât și în privința etapelor soluționării cazurilor.

- Al doilea proiect vizează **dreptul la nediscriminare** și șanse egale în educație, sub forma analizei **diferenței de gen** la nivelul liceului. Termenii „diferență” și „gen” nu au fost aleși întâmplător, ci pentru a evita utilizarea formulei consacrate „discriminare sexuală” care ar fi putut crea la nivelul grupei de vârstă vizate, adolescenții, o preconcepție în ceea ce privește scopul proiectului și ar fi dus la o grișită interpretare a aspectului urmărit.
- Având în vedere că activitatea Avocatului elevului se suprapune doar parțial cerințelor celor două proiecte sugerate de Departamentul de Management al Calității, s-a mers pe direcția mai largă a proiectelor din care acesta să-și extragă apoi informația care îi este necesară.

- O a doua etapă vizează elaborarea **unui chestionar pe problema diferenței de gen**, care să identifice percepția pe care elevii și profesorii o au asupra prezenței și manifestării concrete a diferenței de gen în educație, privind evaluarea diferențiată a fetelor și băieților, sau separarea elevilor după sex în cazul organizării unor activități și abordarea diferențiată a unor teme de discuție legate în fapt de aspecte generale ale vieții, și nu în ultimul rând a cauzelor unor astfel de manifestări, totul pentru a putea gândi măsuri de combatere a fenomenului în cazul în care acesta există.
- În prealabil s-a efectuat o informare a elevilor asupra a ceea ce înseamnă diferența de gen pentru a fi pregătiți în vederea chestionării.
- În final se urmărește aplicarea unui chestionar comun celor 3 module: Avocatul elevului, violența în școală și diferența de gen, sub forma unor itemi care să vizeze, pe de o parte, strict informații referitoare la formele de manifestare a violenței și diferenței de gen, frecvența și cauzele actelor de violență și efectele diferenței de gen în evaluarea didactică și nu numai, iar, pe de altă parte, informații din care să rezulte implicarea Avocatului elevului în prevenirea încălcării drepturilor copilului și încrederea pe care o acordă elevii și profesorii structurii.

- Pentru un contact mai ferm cu elevii, s-au efectuat sesiuni de dezbateri pe tema drepturilor copilului, nu numai pentru a populariza aceste drepturi, ci și pentru a-i convinge pe elevi să fie mai deschiși în fața activității Avocatului elevului. La aceste sesiuni au fost invitați și profesori, pentru a-și spune părerea și pentru a asculta părerea elevilor, lucru esențial pentru ambele părți.
- S-a redus astfel rețineră profesorilor și elevilor cu privire la posibilitatea de acțiune a grupului de avocați și s-a ajuns la o înțelegere mai bună a scopului, responsabilităților structurii, dar și a limitelor și regulilor pe care aceștia trebuie să le respecte, dovedindu-se prin aceasta că Avocatul elevului este o structură organizată care urmărește în primul rând ca elevul să beneficieze de toate drepturile prevăzute de lege și să prevină încălcarea acestora.
- La propunerea Departamentului de Management al Calității din școală Avocatul elevului a devenit fundamentul pentru conceperea și dezvoltarea unor noi proiecte.
- Unul dintre acestea urmărește monitorizarea **violentei** la nivelul școlii, din perspectiva respectării dreptului la **protecție împotriva abuzului și vătămării fizice și psihologice**.

- În primă instanță, la începutul semestrului al doilea al anului școlar 2005-2006, s-a aplicat un chestionar pe tema violenței, atât elevilor cât și profesorilor (400 elevi și 70 profesori), din care a rezultat că fenomenul violenței există la nivelul școlii sub diversele ei forme: verbală, fizică și emoțională, că între elevi, cel mai adesea se manifestă violența verbală și fizică, între profesori și elevi violența verbală și emoțională, iar între profesori numai violența verbală. Însă cifrele nu sunt îngrijorătoare decât în cazul violenței manifestate de elevi față de colegii lor, unde cifrele oscilează strâns în jurul procentului de 60% în detrimentul violenței de orice fel care are loc în relațiile profesor-elev, profesor-profesor, și, la modul general, în cazul violenței de limbaj, unde cifrele oscilează în jurul procentului de 60% în detrimentul violenței fizice și emoționale.
- Rezultatele acestui chestionar urmează să fie analizate împreună cu rezultatele celorlalte două chestionare propuse spre aplicare.

INSTITUȚIA AVOCATULUI ELEVULUI DIN PERSPECTIVA BENEFICIARILOR

Consultați asupra rolului proiectului, beneficiarii acestuia au apreciat:

- capacitatea proiectului de a produce o schimbare de atitudine a conducerii școlii față de elevi și cadre didactice (*„Datorită acestui proiect s-a schimbat atitudinea d-nei director față de elevi, dar și față de profesorii diriginți care încercau să-și ajute elevii. Prof. Iuliana Ioniță - Iulia Hașdeu*)
- caracterul proiectului de potențial mediator pentru soluționarea unor conflicte/stări tensionale în școală (*„La nivel de școală „Avocatul Elevilor” reprezintă o inițiativă inovatoare, un proiect îndrăzneț. „Avocatul Elevilor” este mediatorul de care era nevoie în relațiile elev-elev, elev-profesor, elev-părinte”. Plăieșu Clementina – Iulia Hașdeu*
- potențialul proiectului de a asigura participarea elevilor ca parteneri/actori activi în procesul de modernizare al școlii (*„În ceea ce privește importanța proiectului pentru școală, consider că această instituție este o dovadă a modernizării societății, o modernizare care transformă copilul dintr-un obiect într-o ființă activă ce poate acționa în interesul său și al celorlalți. – Diana Dimitriu, Iulia Hașdeu*)
- calitatea proiectului de a –i pregăti pe elevi pentru viitoarele lor responsabilități de adulți într-o societate democratică (*„Micii avocați și cei care aderă la grupul lor și la această idee vor putea păși în viața de adult mai siguri, mai pregătiți”. – Silvia Radisof – părinte, Buzău*)
- dezvoltarea, prin intermediul proiectului, a unei noi viziuni, care să coreleze problemele din școală cu problematica drepturilor copilului și să le confere cadrul legal de acțiune oferit de Convenția Drepturilor Copilului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului (*„ Acest proiect mi-a deschis ochii în privința multor încălcări ale drepturilor copilului pe care le consideram normale și ca făcând parte din viața unui elev. - Burinaru Tiberiu – V. Harnaj*)

CE SPUN CADRELE DIDACTICE?

(câteva din opiniile cadrelor didactice prezente la cursul de formare de la Poiana Pinului)

Consider că utilitatea cursului a fost mare prin beneficiile pe care le aduce la nivelul școlii și comunității. Nu putem spera într-o respectare a drepturilor cetățenești dacă nu se produce o activitate de trezire a tinerei generații. Doar o nouă generație conștientă de existența propriilor drepturi și de necesitatea respectării lor poate să constituie un motor autentic al societății românești astfel încât ea să depășească deja celebra

tranziție care tinde să se perpetueze.

Informația primită este utilă atât la nivel personal din perspectiva desăvârșirii profesionale, cât mai ales pentru utilitatea pentru activitatea la clasă alături de actorii principali ai acestui demers.

În școli se pot aplica și multiplica aceste informații tocmai pentru faptul că fiecare copil are dreptul să-și cunoască drepturile pentru că, să nu uităm, mai întâi de toate, noi dascălii, facem educație și trebuie să-i pregătim pentru viață. În plan personal acest curs m-a ajutat să înțeleg mai bine problemele copilului.

Având în vedere că este un proiect pilot, este unul ambițios și foarte necesar în școala românească. Foarte mulți dintre profesori acționează în virtutea inerției, tratând elevii ca pe niște ființe inferioare, ce datorează supunere profesorului. Acest proiect poate conștientiza deopotrivă pe profesori și pe elevi de drepturile acestora din urmă. Astfel școala poate ajunge la un nivel mai înalt, iar copiii vor avea cel mai mult de câștigat, alături de societatea noastră.

Acest seminar este util pentru școală numai dacă se renunță, din start, la unele principii și tradiții învechite legate de educație. Eu am renunțat și îl văd util pentru a mă autodetermina să ascult mai mult și mai profund ce spune elevul, să-mi îmbunătățesc relaționarea cu elevii.

Eu am prins aripi în legătură cu ce ar trebui să fie elevul și școala, dar am și înțeles că regulamentul de ordine interioară nu trebuie să plece doar dinspre profesor spre elev (vezi studiu de caz prezentat de colegii de la Berca).

Ca mamă, sper să-mi dezvolt copilul ținând cont de toate drepturile lui.

Cunoașterea, dezbateră și diseminarea acestor informații reprezintă o noutate și o provocare pentru mine. Într-un cadru politic și social nou pentru România nu putem sta în afara acestuia nici din punct de vedere al drepturilor omului și ale copilului. Școala românească este obligată să fie în centrul problematicei și să producă liantul unei vieți dinspre copilărie spre maturitate pe principii democratice.

Elevii vor avea mai multă încredere, mai mult curaj să-și exprime opinia. Sper că multe cadre didactice își vor schimba atitudinea față de elevi.

Personal am învățat foarte mult. Chiar am început să îmi pun semne de întrebare față de atitudinea mea față de copiii din clasa mea. Credeam că sunt o dirigintă perfectă, dar mi-am dat seama că am greșit foarte mult.

AVOCATUL ELEVULUI (ANUL III)

1. Perioada: martie – decembrie 2007

2. Obiectivul general: Asigurarea caracterului sustenabil al proiectului prin crearea unor centre de multiplicare și formarea de formatori.

3. Justificare

Crearea unei “lumi demne pentru copii” conformă cu obiectivele stipulate în documentul programatic omonim adoptat de către sesiunea extraordinară ONU dedicată drepturilor copilului se poate realiza numai în condițiile în care copiilor și tinerilor li se asigură un climat adecvat pentru a-și putea exercita dreptul la libera exprimare a opiniilor, a-și dezvolta respectul de sine și a dobândi cunoștințe și deprinderi care să îi ajute să facă față provocărilor vieții.

În cei doi ani de pilotare, proiectul Avocatul elevului, rezultat din parteneriatul instituit între o asociație neguvernamentală, Asistență și programe pentru dezvoltare durabilă – Agenda 21, Reprezentanța UNICEF în România și Ministerul Educației și Cercetării a dovedit că răspunde acestor cerințe și că reprezintă o structură viabilă capabilă să stimuleze în școli un climat favorabil promovării drepturilor elevilor.

Asa cum rezultă din evaluările întreprinse pe întreaga durată de derulare a proiectului, Avocatul elevilor și-a demonstrat virtuțile de catalizator în școli a unei reale mișcări în favoarea drepturilor copilului, a asigurat cooperarea tuturor actorilor implicați în actul de educație și respectiv în viața școlilor: elevi, părinți, cadre didactice, manageri școlari, reprezentanți ai comunităților locale în apărarea și promovarea drepturilor copilului.

Proiectul a răspuns viziunii UNICEF referitoare la instituirea în școli a unei structuri care, dincolo de a asigura o participare efectivă a elevilor în procesele decizionale ale școlii, să ofere elevilor posibilitatea de a se implica într-un exercițiu de solidaritate, de acțiune civică, pentru promovarea și protejarea comună a drepturilor lor, inclusiv ale colegilor lor din cele mai vulnerabile comunități, urmând principiile Convenției ONU pentru Drepturile Copilului: principiul interesului superior al copilului, principiul nediscriminării, principiul participării și principiul supraviețuirii și dezvoltării copiilor.

Din această perspectivă instituția “Avocatului elevului” s-a încadrat într-o manieră specifică în modelul educațional promovat prin Programul Național de Educație pentru Cetățenie Democratică asigurând formarea unor deprinderi de viață democratică care sunt absolut necesare adultului într-o societate liberă și deschisă.

Proiectul a răspuns totodată obiectivelor formulate prin Legea calității în educație ale cărei standarde îmbină criteriile de evaluare centrate pe cunoștințe și performanță cu cele care măsoară competențe, valori și aptitudini. În acest context, Ministerul

Educației și Cercetării a avut o atitudine extrem de deschisă și suportivă pentru Avocatul elevului, proiect capabil să îi ajute pe tineri să își asume responsabilități, militând pentru afirmarea drepturilor lor, să contribuie la dezvoltarea comportamentului participativ al tinerilor. Deveniți ei înșiși ofertanți de educație, tinerii cuprinși în proiect și-au format competențe și și-au dezvoltat aptitudini necesare vieții lor de adult într-o societate democratică.

Toate aceste aspecte pledează pentru continuarea proiectului și instituirea unor structuri capabile să asigure cadrul optim pentru transferul de know-how și formarea formatorilor.

4. Obiective specifice

Continuarea formării multiplicatorilor de informație: inspectori școlari și membri ai Consiliului Național al Elevilor;
Elaborarea unui pachet de formare necesar autosusținerii proiectului;
Colaborarea cu structuri autorizate ca furnizori pentru formarea cadrelor didactice (ex. CCD -uri) pentru includerea în programele de formare a pachetului de formare specific proiectului;
Valorificarea instituțiilor școlare și a persoanelor formate în etapa de pilotare a proiectului ca multiplicatori de informație;
Identificarea a cel puțin 8 instituții academice în care să se extindă modulul de formare inițială a cadrelor didactice experimentat de SNSPA;
Editarea studiului „Drepturile copilului” în 5000 de exemplare.

5. Grupul țintă

48 de inspectori școlari, consilieri cu munca educativă de la nivelul județelor, respectiv a sectoarelor Municipiului București
80 de elevi, membri ai CNE
30 de noi unități școlare în care să se extindă proiectul
8 instituții de învățământ superior care să introducă în formarea inițială a cadrelor didactice problematica specifică drepturilor copilului.

6. Descrierea activităților

6.1. Formarea multiplicatorilor de informație

Cursurile de formare vor viza două grupuri distincte: 48 de inspectori școlari, consilieri cu munca educativă de la nivelul județelor, respectiv a sectoarelor Municipiului București și 80 de elevi, membri ai Consiliului Național al Elevilor.

Criteriul avut în vedere în alegerea celor 2 grupuri țintă îl constituie potențialul ridicat pe care membri grupurilor îl au în vederea multiplicării informației la nivelul județelor,

respectiv al unităților școlare pe care le reprezintă.

Cursurile de formare vor urmări câteva obiective, astfel:

- Să faciliteze înțelegerea conceptelor cheie referitoare la drepturile copilului, și contextul în care acestea au fost definite;
- Să sprijine internalizarea acestora de către participanți și motivarea lor pentru a deveni “avocați ai drepturilor copilului”;
- Să realizeze conexiunea între problematica drepturilor copilului și modalitățile specifice prin care proiectul “Avocatul elevilor” asigură promovarea și apărarea acestora în școli.

6.1.1 Cursurile de formare adresate inspectorilor școlari

Se vor organiza 2 sesiuni de formare adresate inspectorilor școlari care vor avea două componente: drepturile copilului și metodologia specifică pentru proiectul Avocatul elevului.

Un rol important în cadrul ambelor componențe îl vor avea cazurile concrete, jocurile de rol, schimburile de experiență. În cadrul sesiunilor de formare vor fi invitați reprezentanți ai școlilor pilot, elevi și cadre didactice, care să prezinte situații și cazuri concrete, modalitatea de intervenție, soluții identificate.

În cadrul cursurilor vor fi valorificate materialele produse ca suport de curs în cadrul sesiunilor de formare derulate în perioada pilot a proiectului. Un rol important vor avea de asemenea „Child Rights Resource Package” și Manualul de implementare realizat de UNICEF. Participanților le vor fi oferite materialele suport în format electronic.

Sesiunile se vor organiza pe parcursul a două zile fiecare, cu sprijinul Ministerului Educației și Cercetării.

6.1.2. Formarea Consiliului Național al Elevilor

Se va realiza în cadrul unei tabere de vară cu durata de 3 zile. Activitatea se va desfășura modular, astfel încât să se poată cuprinde în paralel toți cei 80 de membri ai Consiliului Elevilor.

Modulele propuse pentru formare sunt:

Convenția Drepturilor Copilului – un instrument pentru schimbare

Drepturile copilului - Drepturile omului

Principiile Convenției: interesul superior al copilului, nediscriminarea, participarea și opinia copilului, dezvoltare și supraviețuire

Avocatul elevului - un instrument al apărării drepturilor copilului în școli

Activitatea de formare va avea un caracter interactiv, procesul de învățare fiind unul participativ. Co-moderatori ai atelierelor vor fi elevi - avocați din cele 8 școli pilot.

6.2. Elaborarea unui pachet de formare necesar autosusținerii proiectului

Pachetul de formare va cuprinde un curriculum și manualul suport necesar activităților de formare. Curriculumul se va realiza de către un grup de specialiști (5-6 persoane) care va cuprinde experți în problematica drepturilor copilului din cadrul echipei de

implementare și cadre didactice cu experiență în domeniul metodicii și planificării disciplinelor școlare. Curriculumul va sta la baza unui curs care să fie oferit profesorilor prin intermediul Caselor corpului didactic și care să sprijine realizarea în școli a unei discipline opționale referitoare la drepturile copilului și constituirii structurii specifice a Avocatului elevilor, ca exercițiu practic de implicare a elevilor înșiși în promovarea drepturilor lor.

6.2.1. Un Centru mobil de formare va fi constituit sub egida MedC. În cadrul centrului vor fi nominalizați un număr de experți (6-8) în problematica drepturilor copilului care să poată susține în școli sau la nivel de unitate administrativă (oraș, județ) sesiuni de formare a cadrelor didactice și a elevilor, în funcție de solicitările acestora. Existența centrului va fi semnalată prin situl MedC, a APDD – Agenda 21 și UNICEF.

6.3 Implicarea instituțiilor academice în promovarea Drepturilor copilului

Cu sprijinul MEdC vor fi identificate 8 instituții de învățământ superior care să integreze problematica drepturilor copilului în formarea inițială a cadrelor didactice. Experiența SNSPA va constitui un „Study case” și va fi prezentată în cadrul unei întâlniri cu reprezentanți ai instituțiilor identificate.

Întâlnirea se va realiza pe parcursul unei zile la sediul SNSPA și va reuni reprezentanți ai UNICEF și MedC

6.4 Studiul privind gradul de exercitare a drepturilor copilului în școli

Propunerea realizării unui asemenea studiu a fost formulată de către reprezentanții avocaților elevilor în cadrul workshopului de la Sărata Monteoru. Studiul a cuprins un număr de 1600 de subiecți din cele 8 licee pilot. A fost realizat de o echipă de studenți ai Facultății de Sociologie din cadrul Universității București, coordonați de un cadru didactic de specialitate. Studenții au colaborat cu conducerea unităților școlare și au instruit și supervizat operatorii de teren, astfel încât în completarea chestionarelor subiecții să respecte exigențele metodologiei specifice anchetelor de opinie. Studiul s-a concentrat pe un set de drepturi cu relevanță pentru statutul de elev al subiecților. Principalele drepturi care au fost cuprise în studiu se referă la modul și gradul în care se respecta în școală respectiv dreptul copilului la opinie și participare, dreptul la educație și informare, libertatea de exprimare, de gândire și conștiință, dreptul la nediscriminare.

Studiul va fi tipărit în 2000 de exemplare și va fi diseminat în rândul elevilor și a cadrelor didactice din școlile pilot și, prin intermediul MedC și a inspectorilor școlari, va fi distribuit la nivel național.

De asemenea studiul va fi diseminat prin situl asociației Asistență și programe pentru dezvoltare durabilă – Agenda 21 și al MEdC.

Prin această activitate se crează deschiderea către transformarea Avocatului elevilor într-o structură - catalizator a unui complex de activități (campanii, studii, identificare de cazuri, publicații etc) prin care drepturile copilului să fie cunoscute și respectate în școli.

6.5. Evaluarea proiectului

Evaluarea proiectului va fi un proces permanent care va stimula echipa proiectului să adopte cele mai eficiente soluții pentru atingerea obiectivelor propuse.

Evaluarea impactului va măsura eficiența proiectului, concentrându-se asupra rezultatelor activităților propuse și asupra schimbărilor produse în urma derulării acestora.

De asemenea, se va evalua constant input-ul prin analiza resurselor necesare pentru operaționalizarea proiectului.

Analiza procesului va furniza informații despre utilizarea resurselor. Ea va viza tipurile de activități dezvoltate, beneficiarii, resursele, problemele de ordin practic apărute pe parcurs, respectiv modalitățile în care aceste probleme au fost rezolvate. În plus, se va monitoriza procesul pentru a obține informații la zi despre felul în care se desfășoară implementarea proiectului, despre problemele care apar și despre felul în care acestea pot fi soluționate.

Evaluarea va fi atât cantitativă cât și calitativă și va respecta termenii stabiliți prin contract cu UNICEF.

Rezultatele evaluării vor fi prezentate în raportul intermediar și cel final.

O conferință de presă finală va prezenta experiența acumulată pe parcursul celor 3 ani de derulare a proiectului.

Lista participanților:

Echipele Avocatului elevului din licee:

Colegiul Național „Mihai Eminescu”, Buzău, județul Buzău

1. Ionescu Silvia – profesor
2. Perianu Ruxandra – elev
3. Vasiloiu Mădălina Elena – elev
4. Pavel Florina Diana – elev
5. Șerban Ana – elev
6. Zgură Tania – elev

Liceul Teoretic „Tudor Vladimirescu”, București

1. Buiu Simona – profesor
2. Popa Monica – profesor
3. Ion Marius – elev
4. Ichim Elena – elev
5. Miu Adrian – elev
6. Șonțică Elena – elev
7. Pîslaru Mădălina – elev

Grupul Școlar Industrial Berca, județul Buzău

1. Goidescu Ion – director
2. Manta Ion – profesor
3. Manole Andrei Ginel – elev
4. Stanciu Marius – elev
5. Băceanu Andreea – elev
6. Briceag Ioana – elev
7. Croitoru Sorin – elev

Grup Școlar Agricol „Viaceslav Harnaj”, București

1. Mihaela Dobrițoiu – profesor
2. Badea Monica – elev
3. Dinu Ștefan – elev
4. Ilie Gabriela – elev
5. Eduțanu Andrei – elev
6. Șerban Daniela – elev

Grupul Școlar "Pamfil Șeicaru", Ciorogârla, județul Ilfov

1. Cehan Irina – profesor
2. Rusu Nicoleta – profesor
3. Despa Ancuța – elev
4. Drăgan Elena – elev
5. Ivașcu Silvia – elev
6. Dumitrică Marilena – elev

Colegiul Economic „Viilor”, București

1. Oancea Mihaela – profesor
2. Nicolai Ștefan – elev
3. Zaharia Elena – elev
4. Baran Georgiana – elev
5. Dinescu Eugenia - elev
6. Slavuțeanu Dana - elev membru AE
7. Budei Elena - elev membru AE

Colegiul Național „Iulia Hasdeu”, București

1. Cîmpeanu Elena – profesor
2. Enache Renato – profesor
3. Eremia Irina – elev
4. Ioniță Anamaria Anduena – elev
5. Crețu Alexandra Corina – elev
6. Popescu Ioana Roua – elev
7. Niță Ioana Alexandra – elev

Colegiul Tehnic de Poștă și Telecomunicații „Gheorghe Airinei”, București

1. Ilie Gabriela – profesor
2. Andreiana Claudia – elev
3. Căldăraru Denisa – elev
4. Mirică Liviu – elev
5. Șuță Octavian – elev
6. Armașu Andreea – elev

Proiectul s-a desfășurat în următoarele licee:

Grupul Școlar Agricol "V. Harnaj", București
Colegiul Tehnic PTC "Gheorghe Airinei", București
Colegiul Național "Iulia Hașdeu", București
Colegiul Economic "Viilor", București
Liceul teoretic "Tudor Vladimirescu", București
Grupul Școlar "Pamfil Șeicaru", Ilfov
Colegiul Național "Mihai Eminescu", Buzău
Grupul Școlar Industrial Berca, Buzău

unicef

**Lucrare realizată și multiplicată în 300 de exemplare
cu sprijinul financiar al Reprezentanței
UNICEF în România**